

Briselē, 5.4.2018.
SWD(2018) 87 final

KOMISIJAS DIENESTU DARBA DOKUMENTS
IETEKMES NOVĒRTĒJUMA KOPSAVILKUMS

Pavaddokuments dokumentam

**Priekšlikums Eiropas Parlamenta un Padomes direktīvai, ar ko groza Direktīvu
2004/37/EK par darba ņēmēju aizsardzību pret risku, kas saistīts ar kancerogēnu vai
mutagēnu iedarbību darbā**

{COM(2018) 171 final} - {SWD(2018) 88 final}

Kopsavilkuma lapa

Ietekmes novērtējums par turpmāku priekšlikumu grozīt Kancerogēnu un mutagēnu direktīvas 2004/37/EK pielikumus

A. Rīcības nepieciešamība

Pamatojums. Risināmā problēma

Ekspozīcija kancerogēniem un mutagēniem darbavietā var izraisīt vēzi — galveno darba apstākļu izraisīto veselības problēmu 28 ES dalībvalstīs —, kā arī citas nopietnas ar vēzi nesaistītas veselības problēmas. Lai palīdzētu aizsargāt darbiniekus pret šādiem riskiem, ES ir pieņēmusi Kancerogēnu un mutagēnu Direktīvu 2004/37/EK (KMD). Tajā noteiktas šajā jomā piemērojamās prasības ekspozīcijas novēršanai vai samazināšanai, tostarp arodekspozīcijas robežvērtības (AER). Tomēr KMD regulāri jāatjaunina, pamatojoties uz pieejamo informāciju, tostarp zinātniskajiem un tehniskajiem datiem. Ir ierosināti divi tiesību aktu priekšlikumi par KMD atjaunināšanu — COM(2016)248 un COM(2017)11, kas attiecas kopumā uz 20 kancerogēniem. Līdztiesīgie likumdevēji jau ir pieņēmuši pirmo grozījumu — Direktīvu (ES) 2017/2398. Šis ietekmes novērtējums, kas pievienots trešajam grozījumam, aptver piecas citas ķīmiskās vielas, kam savās darbavietās ir ekspozīcija apmēram 1 000 000 darbinieku.

Paredzamie šīs iniciatīvas mērķi

Iniciatīvai ir trīs konkrēti mērķi:

- samazināt kancerogēnu un mutagēnu arodekspozīciju Eiropas Savienībā;
- uzlabot ES regulējuma efektivitāti, to atjauninot atbilstoši zinātniskajiem pierādījumiem;
- visā ES sasniegt darbinieku līdzsvarotāku aizsardzību pret kancerogēniem, vienlaikus nodrošinot lielāku skaidrību un vienlīdzīgus konkurences apstākļus ekonomikas dalībniekiem.

ES līmeņa rīcības pievienotā vērtība

Nosakot jaunas vai pārskatot esošās AER, kas sniegtas direktīvas III pielikumā, darba devējiem un regulējuma īstenotājiem tiks nodrošināta lielāka skaidrība, tādējādi atvieglojot un uzlabojot KMD noteikumu ievērošanu un izpildi, un līdz ar to arī darbinieku aizsardzību. Valstīs var būt noteiktas pārāk augstas AER vai arī to var nebūt vispār — ES pasākumi, ar ko šīs atšķirības tiek novērstas, var palīdzēt vēl vairāk uzlabot visu ES darbinieku minimālo aizsardzību šajā jomā un izlīdzināt ES uzņēmumu konkurences apstākļus. Tikai dalībvalstu līmenī īstenota rīcība nevar atrisināt šīs problēmas, tādēļ šā mērķa sasniegšanai ir vajadzīga ES līmeņa rīcība, kas atbilst Līguma par Eiropas Savienību 5. panta 3. punktam.

B. Risinājumi

Apsvērtie leģislatīvie un neleģislatīvie politikas risinājumi. Vēlamais risinājums. Pamatojums

Attiecībā uz minētajiem kancerogēniem tika apzināti un noraidīti vairāki risinājumi. Piemēram, attiecīgo kancerogēnu aizliegšana darbavietā tika uzskatīta par nesamērīgu, un pašregulējumu tikai nebūtiski atvieglotu apzināto problēmu risināšanu. Ierosinātie leģislatīvie risinājumi attiecībā uz pieciem kancerogēniem (AER norādītas direktīvas III pielikumā) tika sagatavoti pēc apspriešanās ar zinātniekiem, darba devējiem, darbiniekiem un dalībvalstu pārstāvjiem. Lielākajai daļai kancerogēnu tika apsvērti arī stingrāki un ne tik stingri risinājumi. Izvēlētie risinājumi uzskatāmi par papildinošiem un tādiem, kas attiecīgajos gadījumos pastiprina esošos REACH pasākumus. Leinteresētajām personām nepieciešamo juridisko noteiktību vislabāk var panākt, KMD ietvertās ķīmiskās vielas nepārprotami norādot kopā ar to AER, kas tādējādi ļauj pārvaldīt ķīmisko kancerogēnu arodekspozīcijas izraisīto risku.

Atbalsts konkrētajiem risinājumiem

Dalībvalstis un sociālie partneri, kas pārstāvēti Darba drošības un veselības aizsardzības padomdevējā komitejā, atbalsta visus izvēlētos risinājumus. Lai mazinātu darba devēju tehniskās vai ekonomiskās problēmas, divām vielu grupām (kadmijs un tā neorganiskie savienojumi, berilijs un tā neorganiskie savienojumi) ir paredzēti pārejas periodi visās nozarēs un vienai vielu grupai (arsēnskābe un tās sāļi un arsēna neorganiskie savienojumi) — vara kausēšanas nozarē.

C. Vēlamā risinājuma ietekme

Ieguvumi no vēlamā risinājuma

Ieguvumi no vēlamā politikas risinājuma ir vairāk nekā 1 000 000 darbinieku labāka aizsardzība ES un vairāk nekā 22 000 darba apstākļu izraisītu saslimšanas gadījumu novēršana.

Rezultātā darbiniekiem un viņu ģimenēm būs labāka dzīves kvalitāte un samazināsies individuālās veselības aprūpes tiešās un netiešās izmaksas. Ieguvums sociālā nodrošinājuma sistēmām būs mazākas ārstēšanas izmaksas un mazāki izdevumi par saistītajiem bezdarbības periodiem/ priekšlaicīgu pensionēšanos un kompensācijām par arodslimībām. Savukārt darba devējiem, visticamāk, būs jāpiedzīvo mazāk darba kavējumu un mazāki produktivitātes zudumi. Turklāt ES AER noteikšana uzlabos skaidrību darba devējiem un izpildiestādēm.

Komisijas uzdevumā veiktais pētījums liecina, ka lielākie gaidāmie ieguvumi dažādām ieinteresētajām personām būs šādi: EUR 1–5 miljardi darbiniekiem, kā arī EUR 181 miljons pārvaldes iestādēm (AER ieviešana formaldehīdam) un EUR 15 miljoni uzņēmumiem (AER ieviešana berilijam).

Vēlamā risinājuma izmaksas

Dažu kancerogēnu gadījumā vēlamais risinājums radīs pamatdarbības izmaksas uzņēmumiem, kuriem būs jāievieš papildu aizsardzības un preventīvie pasākumi. Tas jo īpaši attieksies uz formaldehīdu un kadmiju un tā neorganiskajiem savienojumiem, kur tiek lēsts, ka izvēlētajā risinājuma kopējās izmaksas nozarei 60 gadu periodā sasniegs EUR 1,72 miljardus formaldehīda gadījumā un EUR 447 miljonus kadmija gadījumā.

Taču formaldehīda gadījumā uzņēmumu skaits ir ļoti liels un kadmija gadījumā galvenokārt tiktu skarti lieli uzņēmumi. Tāpēc gaidāms, ka par abām vielām izmaksas uz vienu uzņēmumu relatīvā izteiksmē būs nelielas. Vēlamo risinājumu kopums neuzlikts pienākumu sniegt papildu informāciju, nepalielinās administratīvo slogu uzņēmumiem un maz ticams, ka tas radīs būtiskas vidiskas izmaksas.

Ietekme uz uzņēmumiem, MVU un mikrouzņēmumiem

Nozarēs, kurās izmanto kadmiju un arsēna savienojumus, MVU nav daudz pārstāvēti, turpretī tie ir plaši pārstāvēti nozarēs, kurās izmanto beriliju, formaldehīdu un 4,4'-metilēn-bis-(2-hloranilīnu) (MOCA). Analīze liecina, ka izmaksas, kas radīsies MVU, attiecīgajiem uzņēmumiem ir pieņemamas. Paredzams, ka vislielākās izmaksas būs MVU, kas izmanto formaldehīdu un beriliju, un jo īpaši uzņēmumiem, kas vēl nav veikuši ieguldījumus darbinieku aizsardzībā, ieviešot noslēgtas sistēmas vai vielu aizstāšanu. Tomēr izmaksas MVU saglabāsies krietni zem 1 % no to apgrozījuma, un MVU slēgšana vai ietekme uz nodarbinātību saistībā ar ierosinātajām AER nav gaidāma.

Nozīmīga ietekme uz valstu budžetiem un pārvaldes iestādēm

Izpildiestādēm var rasties papildu administratīvās izmaksas un izpildes izmaksas. Tomēr nav gaidāms, ka šīs izmaksas būs ievērojamas. Vienlaikus AER noteikšana ES līmenī ietaupīs izmaksas, kas saistītas ar AER izstrādāšanu valstu līmenī. Izvēlētajam risinājumam arī būtu jāpalīdz samazināt dalībvalsts sociālā nodrošinājuma un veselības aprūpes sistēmu finansiālos zaudējumus, jo tas novērš veselības problēmas.

Cita nozīmīga ietekme

Izvēlētie risinājumi pozitīvi ietekmētu konkurenci iekšējā tirgū, samazinot konkurences atšķirības starp uzņēmumiem, kas dalībvalstīs darbojas ar atšķirīgām valstu AER. Izvēlētajiem risinājumiem ES uzņēmumu ārējo konkurētspēju nevajadzētu būtiski ietekmēt. Vairumā gadījumu izvēlētie risinājumi atbilst zemākajam trešās valstīs noteiktu līdzvērtīgu pasākumu diapazonam, proti, šie pasākumi ir izpildāmi, atspoguļo labāko pieejamo praksi un vienlaikus ir pietiekami vērienīgi, lai panāktu, ka starptautiskā mērogā tiek noteikti augsti standarti darbinieku aizsardzībai. Ietekme uz pamattiesībām ir pozitīva, proti, jo īpaši attiecībā uz 2. pantu (tiesības uz dzīvību) un 31. pantu (tiesības uz godīgiem, taisnīgiem, veselībai nekaitīgiem, drošiem un cilvēka cieņai atbilstīgiem darba apstākļiem).

D. Turpmākā rīcība

Politikas pārskatīšanas termiņš

Ierosinātās KMD pārskatīšanas efektivitāte tiks novērtēta, izvērtējot ES satvaru par drošību un veselības aizsardzību darbā, kā paredzēts Direktīvas 89/391/EEK 17.a pantā.

Nākamais novērtējuma process varētu aptvert 2017.–2022. gada periodu.